

24.10.2018

Asia/10

§ 325

Östersundomin yhteinen yleiskaavaehdotus

HEL 2017-013607 T 10 03 02 00

Päätös

Kaupunginvaltuusto puolsi 9.12.2014 päivätyn ja 15.12.2017 sekä 19.6.2018 muutetun Östersundomin yhteisen yleiskaavan kaavaehdotuksen nro 12320 hyväksymistä. Yhteinen yleiskaava koskee Helsingin osalta Östersundomin suurpiiriä, Vantaan osalta Länsisalmen kaupunginosaa ja osia Länsimäen, Vaaralan ja Ojangon kaupunginosista sekä Sipoon osalta Majvikin aluetta ja Granön saarta.

Samalla kaupunginvaltuusto hyväksyi seuraavat toivomusponnet:

Hyväksyessään Östersundomin yhteisen yleiskaavan no 12320, kaupunginvaltuusto edellyttää, että selvitetään mahdollisuutta siihen, että rakennetaan toiminnallinen luontoyhteys merellisten alueiden ja Sipoonkorven kansallispuiston välille pyrkien samalla säilyttämään ikaikainen silikaattikallioalue Salmenkallion alueella mahdollisimman yhtenäisenä. Tämä luontoyhteys monipuolistaisi myös alueen yritystoimintamahdollisuuksia tulevaisuudessa. (Arja Karhuvaara)

Hyväksyessään Östersundomin yhteisen yleiskaavan no 12320, kaupunginvaltuusto edellyttää, että yhdessä Museoviraston, Helsingin kaupunginmuseon ja Porvoon museon kanssa selvitetään mahdollisuus merkitä maisemaan tietopisteitä, kuten infotauluja, eri inventoinneissa arvoitettujen maan päällisten ja merenalaisten kulttuuriympäristöjen arvo-kohteiden ja -alueiden sekä arkeologisten kohteiden esiin nostamiseksi. (Laura Kolbe)

Käsittely

Valtuutettu Jarmo Nieminen ehdotti valtuutettu Leo Straniuksen kannattamana, että asia palautetaan uudelleen valmisteluun siten, että kaavassa otetaan huomioon ELY:n luonto- ja naturaselvitykset täysimääräisesti.

7 äänestys

Asian käsittelyn jatko JAA, palautus EI

JAA-ehdotus: Asian käsittelyä jatketaan

Ei-ehdotus: Palautetaan asia uudelleen valmisteluun siten, että kaavassa otetaan huomioon ELY:n luonto- ja naturaselvitykset täysimääräisesti.

Jaa-äännet: 71

Maija Anttila, Ted Apter, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Sirpa Askoseljavaara, Eva Biaudet, Harry Bogomoloff, Silja Borgarsdottir Sandelin, Jussi Chydenius, Fatim Diarra, Jörn Donner, Mika Ebeling, Tuula Haatainen, Juha Hakola, Eero Heinäluoma, Eveliina Heinäluoma, Mari Holopainen, Veronika Honkasalo, Nuutti Hyttinen, Ville Jalovaara, Jukka Järvinen, Arja Karhuvaara, Otso Kivekäs, Tapio Klemetti, Dan Koivulaakso, Laura Kolbe, Pia Kopra, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Tuuli Kousa, Heimo Laaksonen, Otto Meri, Abdirahim Mohamed, Elina Moisio, Seija Muurinen, Björn Månsson, Matti Niiranen, Dani Niskanen, Maria Ohisalo, Hannu Oskala, Matias Pajula, Jenni Pajunen, Pia Parkarinen, Matti Parpala, Jaana Pelkonen, Terhi Peltokorpi, Petrus Pennanen, Sirpa Puhakka, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Risto Rautava, Nasima Razmyar, Laura Rissanen, Wille Rydman, Daniel Sazonov, Anni Sinnemäki, Osmo Soininvaara, Juhani Strandén, Johanna Sydänmaa, Pilvi Torsti, Matias Turkkila, Ulla-Marja Urho, Thomas Wallgren, Reetta Vanhanen, Laura Varjokari, Mauri Venemies, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Ei-äännet: 9

Zahra Abdulla, Emma Kari, Mai Kivelä, Sami Muttilainen, Jarmo Nieminen, Amanda Pasanen, Nelli Ruotsalainen, Satu Silvo, Leo Stranius

Tyhjä: 2

Mia Haglund, Suldaan Said Ahmed

Poissa: 3

Jasmin Hamid, Jussi Niinistö, Jan Vapaavuori

Kaupunginvaltuusto päätti jatkaa asian käsittelyä.

Keskustelun kuluessa valtuutettu Mai Kivelä ehdotti valtuutettu Elina Moisio kannattamana, että päätökseen lisätään seuraavaa:

Valtuusto toteaa, että jatkosuunnittelussa arvokkaiden luontokohteiden suojelulle annetaan erityistä painoarvoa ja luontoarvojen turvaaminen arvioidaan kokonaisvaltaisesti ja yhteisvaikutukset huomioiden.

Lisäksi ehdotettiin hyväksyttäväksi kolme toivomuspontta.

Valtuutettu Arja Karhuvaara ehdotti valtuutettu Elina Moisio kannattamana hyväksyttäväksi seuraavan toivomusponnen:

Hyväksyessään Östersundomin yhteisen yleiskaavan no 12320, kaupunginvaltuusto edellyttää, että selvitetään mahdollisuutta siihen, että rakennetaan toiminnallinen luontoyhteys merellisten alueiden ja Sipoonkorven kansallispuiston välille pyrkien samalla säilyttämään ikaikainen silikaattikallioalue Salmenkallion alueella mahdollisimman yhtenäisenä. Tämä luontoyhteys monipuolistaisi myös alueen yritystoimintamahdollisuuksia tulevaisuudessa.

Valtuutettu Laura Kolbe ehdotti valtuutettu Sami Muttilaisen kannattamana hyväksyttäväksi seuraavan toivomusponnen:

Hyväksyessään Östersundomin yhteisen yleiskaavan no 12320, kaupunginvaltuusto edellyttää, että yhdessä Museoviraston, Helsingin kaupunginmuseon ja Porvoon museon kanssa selvitetään mahdollisuus merkitä maisemaan tietopisteitä, kuten infotauluja, eri inventoinneissa arvotettujen maan päällisten ja merenalaisten kulttuuriympäristöjen arvokohteiden ja -alueiden sekä arkeologisten kohteiden esiin nostamiseksi.

Valtuutettu Mai Kivelä ehdotti valtuutettu Mia Haglundin kannattamana hyväksyttäväksi seuraavan toivomusponnen:

Valtuusto edellyttää, että selvitetään mahdollisuudet kompensoida luontoarvojen heikennykset suojelua lisäämällä toisaalla.

Äänestysjärjestys

Ensin äänestetään vastaehdotuksesta, minkä jälkeen toivomusponnien hyväksymisestä äänestetään erikseen.

8 äänestys

Kaupunginhallituksen ehdotus JAA, vastaehdotus EI

JAA-ehdotus: Kaupunginhallitus

EI-ehdotus: Päätökseen lisätään seuraavaa: Valtuusto toteaa, että jatkosuunnittelussa arvokkaiden luontokohteiden suojelulle annetaan erityistä painoarvoa ja luontoarvojen turvaaminen arvioidaan kokonaisvaltaisesti ja yhteisvaikutukset huomioiden.

Jaa-äännet: 40

Ted Apter, Pentti Arajärvi, Sirpa Asko-Seljavaara, Eva Biaudet, Harry Bogomoloff, Silja Borgarsdottir Sandelin, Jörn Donner, Mika Ebeling,

Juha Hakola, Nuutti Hyttinen, Ville Jalovaara, Arja Karhuvaara, Tapio Klemetti, Laura Kolbe, Pia Kopra, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Heimo Laaksonen, Otto Meri, Seija Muurinen, Björn Månsson, Matti Niiranen, Dani Niskanen, Matias Pajula, Jenni Pajunen, Pia Pakarinen, Matti Parpala, Jaana Pelkonen, Terhi Peltokorpi, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Risto Rautava, Laura Rissanen, Wille Rydman, Daniel Sazonov, Juhani Strandén, Matias Turkkila, Ulla-Marja Urho, Laura Varjokari, Sinikka Vepsä

Ei-äännet: 31

Zahra Abdulla, Paavo Arhinmäki, Jussi Chydenius, Fatim Diarra, Mia Haglund, Mari Holopainen, Veronika Honkasalo, Emma Kari, Otso Kivekäs, Mai Kivelä, Dan Koivulaakso, Tuuli Kousa, Elina Moisio, Sami Mutttilainen, Jarmo Nieminen, Maria Ohisalo, Amanda Pasanen, Petrus Pennanen, Sirpa Puhakka, Tuomas Rantanen, Nelli Ruotsalainen, Suldaan Said Ahmed, Satu Silvo, Anni Sinnemäki, Osmo Soininvaara, Leo Stranius, Johanna Sydänmaa, Reetta Vanhanen, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Tyhjä: 11

Maija Anttila, Tuula Haatainen, Eero Heinäluoma, Eveliina Heinäluoma, Jukka Järvinen, Abdirahim Mohamed, Hannu Oskala, Nasima Razmyar, Pilvi Torsti, Thomas Wallgren, Mauri Venemies

Poissa: 3

Jasmin Hamid, Jussi Niinistö, Jan Vapaavuori

Kaupunginvaltuusto hyväksyi kaupunginhallituksen ehdotuksen.

9 äänestys

Valtuutettu Arja Karhuvaaran ehdottama toivomusponsi JAA, vastustus EI

JAA-ehdotus: Hyväksyessään Östersundomin yhteisen yleiskaavan no 12320, kaupunginvaltuusto edellyttää, että selvitetään mahdollisuutta siihen, että rakennetaan toiminnallinen luontoyhteys merellisten alueiden ja Sipoonkorven kansallispuiston välille pyrkien samalla säilyttämään ikaikainen silikaattikallioalue Salmenkallion alueella mahdollisimman yhtenäisenä. Tämä luontoyhteys monipuolistaisi myös alueen yritystoimintamahdollisuuksia tulevaisuudessa.

Ei-ehdotus: Vastustaa

Jaa-äännet: 63

Zahra Abdulla, Ted Apter, Paavo Arhinmäki, Sirpa Asko-Seljavaara, Eva Biaudet, Harry Bogomoloff, Silja Borgarsdottir Sandelin, Fatim Diarra, Jörn Donner, Mika Ebeling, Mia Haglund, Juha Hakola, Mari

24.10.2018

Holopainen, Veronika Honkasalo, Nuutti Hyttinen, Arja Karhuvaara, Emma Kari, Otso Kivekäs, Mai Kivelä, Tapio Klemetti, Dan Koivulaakso, Laura Kolbe, Pia Kopra, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Tuuli Kousa, Heimo Laaksonen, Elina Moisio, Sami Muttilainen, Seija Muurinen, Björn Månsson, Jarmo Nieminen, Matti Niiranen, Maria Ohisalo, Hannu Oskala, Matias Pajula, Jenni Pajunen, Amanda Pasanen, Jaana Pelkonen, Terhi Peltokorpi, Petrus Pennanen, Sirpa Puhakka, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Laura Rissanen, Nelli Ruotsalainen, Wille Rydman, Suldaan Said Ahmed, Satu Silvo, Anni Sinnemäki, Osmo Soininvaara, Juhani Strandén, Leo Stranius, Johanna Sydänmaa, Matias Turkkila, Ulla-Marja Urho, Reetta Vanhanen, Laura Varjokari, Mauri Venemies, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Ei-äännet: 1
Otto Meri

Tyhjä: 18
Maija Anttila, Pentti Arajärvi, Jussi Chydenius, Tuula Haatainen, Eero Heinäluoma, Eveliina Heinäluoma, Ville Jalovaara, Jukka Järvinen, Abdirahim Mohamed, Dani Niskanen, Pia Pakarinen, Matti Parpala, Risto Rautava, Nasima Razmyar, Daniel Sazonov, Pilvi Torsti, Thomas Wallgren, Sinikka Vepsä

Poissa: 3
Jasmin Hamid, Jussi Niinistö, Jan Vapaavuori

Kaupunginvaltuusto hyväksyi valtuutettu Arja Karhuvaaran ehdottaman toivomusponnen.

10 äänestys

Valtuutettu Laura Kolben ehdottama toivomusponsi JAA, vastustus EI

JAA-ehdotus: Hyväksyessään Östersundomin yhteisen yleiskaavan no 12320, kaupunginvaltuusto edellyttää, että yhdessä Museoviraston, Helsingin kaupunginmuseon ja Porvoon museon kanssa selvitetään mahdollisuus merkitä maisemaan tietopisteitä, kuten infotauluja, eri inventoinneissa arvoitettujen maan päällisten ja merenalaisten kulttuuriympäristöjen arvokohteiden ja -alueiden sekä arkeologisten kohteiden esiin nostamiseksi.

EI-ehdotus: Vastustaa

Jaa-äännet: 73

Zahra Abdulla, Maija Anttila, Ted Apter, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Sirpa Asko-Seljavaara, Eva Biaudet, Harry Bogomoloff, Silja Borgarsdottir Sandelin, Fatim Diarra, Jörn Donner, Mika Ebeling, Tuula

Haatainen, Mia Haglund, Juha Hakola, Mari Holopainen, Veronika Honkasalo, Nuutti Hyttinen, Ville Jalovaara, Jukka Järvinen, Arja Karhuvaa-
ra, Emma Kari, Otso Kivekäs, Mai Kivelä, Tapio Klemetti, Dan Koivu-
laakso, Laura Kolbe, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Tuuli Kousa,
Heimo Laaksonen, Otto Meri, Abdirahim Mohamed, Elina Moisio, Sami
Muttillainen, Seija Muurinen, Björn Månsson, Jarmo Nieminen, Matti Nii-
ranen, Dani Niskanen, Maria Ohisalo, Hannu Oskala, Matias Pajula,
Jenni Pajunen, Pia Pakarinen, Matti Parpala, Amanda Pasanen, Jaana
Pelkonen, Terhi Peltokorpi, Sirpa Puhakka, Mika Raatikainen, Marcus
Rantala, Tuomas Rantanen, Risto Rautava, Nasima Razmyar, Laura
Rissanen, Nelli Ruotsalainen, Wille Rydman, Suldaan Said Ahmed, Da-
niel Sazonov, Satu Silvo, Anni Sinnemäki, Leo Stranius, Johanna Sy-
dänmaa, Pilvi Torsti, Matias Turkkila, Ulla-Marja Urho, Reetta Vanha-
nen, Laura Varjokari, Mauri Venemies, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjo-
ki, Ozan Yanar

Tyhjä: 9

Jussi Chydenius, Eero Heinäluoma, Eveliina Heinäluoma, Pia Kopra,
Petrus Pennanen, Osmo Soininvaara, Juhani Strandén, Thomas Wallg-
ren, Sinikka Vepsä

Poissa: 3

Jasmin Hamid, Jussi Niinistö, Jan Vapaavuori

Kaupunginvaltuusto hyväksyi valtuutettu Laura Kolben ehdottaman toi-
vomusponnen.

11 äänestys

Valtuutettu Mai Kivelän ehdottama toivomusponsi JAA, vastustus EI

JAA-ehdotus: Valtuusto edellyttää, että selvitetään mahdollisuudet
kompensoida luontoarvojen heikennykset suojelua lisäämällä toisaalla.
EI-ehdotus: Vastustaa

Jaa-äännet: 37

Zahra Abdulla, Paavo Arhinmäki, Eva Biaudet, Silja Borgarsdottir San-
delin, Jussi Chydenius, Fatim Diarra, Jörn Donner, Mia Haglund, Mari
Holopainen, Veronika Honkasalo, Emma Kari, Otso Kivekäs, Mai Kive-
lä, Dan Koivulaakso, Elina Moisio, Sami Muttillainen, Björn Månsson,
Jarmo Nieminen, Maria Ohisalo, Hannu Oskala, Amanda Pasanen,
Terhi Peltokorpi, Sirpa Puhakka, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen,
Nelli Ruotsalainen, Suldaan Said Ahmed, Satu Silvo, Anni Sinnemäki,
Osmo Soininvaara, Leo Stranius, Johanna Sydänmaa, Thomas Wallg-
ren, Reetta Vanhanen, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

24.10.2018

Ei-äännet: 10

Juha Hakola, Pia Kopra, Kauko Koskinen, Heimo Laaksonen, Otto Meri, Dani Niskanen, Mika Raatikainen, Risto Rautava, Juhani Strandén, Matias Turkkila

Tyhjä: 34

Maija Anttila, Ted Apter, Pentti Arajärvi, Sirpa Asko-Seljavaara, Harry Bogomoloff, Mika Ebeling, Tuula Haatainen, Eero Heinäluoma, Eveliina Heinäluoma, Nuutti Hyttinen, Ville Jalovaara, Jukka Järvinen, Arja Karhuvaara, Tapio Klemetti, Laura Kolbe, Terhi Koulumies, Abdirahim Mohamed, Seija Muurinen, Matti Niiranen, Matias Pajula, Jenni Pajunen, Pia Pakarinen, Matti Parpala, Jaana Pelkonen, Petrus Pennanen, Nasima Razmyar, Laura Rissanen, Wille Rydman, Daniel Sazonov, Pilvi Torsti, Ulla-Marja Urho, Laura Varjokari, Mauri Venemies, Sinikka Vepsä

Poissa: 4

Jasmin Hamid, Tuuli Kousa, Jussi Niinistö, Jan Vapaavuori

Puheenjohtaja Tuuli Kousa ilmoitti tarkoituksenaan olleen äänestää JAA.

Kaupunginvaltuusto ei hyväksynyt valtuutettu Mai Kivelän ehdottamaa toivomuspontta.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Anna Villeneuve, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Östersundomin yhteisen yleiskaavan tarkistettu kaavaehdotus, päivätty 9.12.2014, muutettu 15.12.2017 ja 19.06.2018
- 2 Östersundomin yhteisen yleiskaavan kaavaselostus 19.6.2018
- 3 Vaikutusten arviointi, 19.6.2018
- 4 Vuorovaikutusraportti, muutettua yleiskaavaehdotusta koskevat lausunnot ja muistutukset, 19.6.2018
- 5 Östersundom-toimikunnan pöytäkirja, 19.6.2018

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Kaavaratkaisun keskeinen sisältö

Östersundomin yhteinen yleiskaava avaa pääkaupunkiseudulle uuden laajentumissuunnan itään. Kaava mahdollistaa asuntojen rakentamisen n. 80 000–100 000 uudelle asukkaalle ja n. 15 000–40 000 uutta työpaikkaa kaava-alueella. Samalla kaava osoittaa mittavia alueita virkistykseen, ulkoiluun ja luonnonsuojeluun. Kaava perustuu tehokkaaseen joukkoliikennejärjestelmään, jonka rungon muodostaa itämetron jatkaminen Mellunmäestä Sipoon Majvikiiin. Kaavan toteuttaminen edellyttää metroyhteyden sitovaa toteuttamispäätöstä.

Kaava-alueen pinta-ala on 44,5 km², josta maa-aluetta on n. 39 km². Rakentamisalueita kaavaehdotuksessa on noin 19 km², viheralueita noin 12 km² ja luonnonsuojelualueita noin 4 km². Keskukset ja asuntovaltaiset alueet (16 km²) jakautuvat keskustatoimintojen alueeseen (4 %), kerrostalovaltaiseen (27 %), kaupunkipientalovaltaiseen (32 %) ja pientalovaltaiseen alueeseen (28 %) sekä alueeseen, jonka ominaispiirteet säilytetään (10 %). Kokonaiskerrosalaksi on arvioitu n. 5 900 000–8 100 000 k-m², josta asumista on 4 200 000–5 300 000 k-m². Asuinkerrosala jakaantuu kerrostaloihin (52 %), kaupunkipientaloihin (32 %) ja pientaloihin (16 %).

Rakentamisalueet muodostavat rannikon suuntaisen taajamarakenteen, joka rajoittuu pohjoisessa Sipoonkorven kansallispuistoa reunustavaan metsäalueeseen ja etelässä mereen sekä Mustavuoren ja Östersundomin lintuvesien Natura- ja luonnonsuojelualueisiin. Luontoa-alueita yhdistävät pohjois-eteläsuuntaiset viherkäytävät jakavat taajamarakenteen osiin.

Tehokkain rakentaminen sijoittuu meren ja Porvoonväylän väliselle vyöhykkeelle metroasemien, Uuden Porvoontien ja uuden pääkadun yhteyteen. Pääosa tästä ydinalueesta on osoitettu keskustatoimintojen alueeksi ja kerrostalovaltaiseksi alueeksi. Sakarinmäen ja Majvikin alueella kerrostalovaltainen alue ulottuu meren rantaan. Sakarinmäestä kehittyy seudullisesti merkittävä keskus. Metrovyöhykkeestä etäämpänä sijaitsevat alueet ovat kaupunkipientalo- ja pientalopainotteisia alueita, jotka kytkeytyvät metrokeskuksiin liityntäliikenteellä.

Yleiskaava osoittaa mittavia alueita virkistykseen, ulkoiluun ja luonnonsuojeluun. Virkistys- ja viheralueiden osuus kaavan maapinta-alasta on n. 30 % ja niiden osuus kaavan kokonaispinta-alasta, selvitysalue ja luonnonsuojelualueet mukaan luettuna on n. 40 %. Kaava-alueen viheralueverkosto muodostuu laajoista yhtenäisistä viheralueista ja niitä yhdistävistä kapeammista vihersormista, jotka myötäilevät purolaaksoja. Viheralueverkosto turvaa ekologisten yhteyksien säilymistä Mustavuoren, Östersundomin lintulahtien sekä Sipoonkorven kansallispuiston vä-

lillä. Tärkein etelä-pohjoissuuntainen yhteys liittyy laajaan viheraluekonaisuuteen, joka ulottuu Uutelasta ja Vartiokylänlahdelta Mustavuoren ja Länsisalmen kautta Sipoonkorpeen muodostaen yhden Helsingin seudun vihersormista.

Yleiskaavan tarjoamat mahdollisuudet

Östersundomin yleiskaava avaa mahdollisuuden laajentaa Helsingin seudun kaupunkimaisen tiivistä yhdyskuntarakennetta itään raideliikenteeseen tukeutuen, mikä on välttämätöntä seudun alueellisesti tasapainoisen kasvun turvaamiseksi. Östersundomin toteuttaminen luo edellytyksiä seudun kehittymiseen idän suunnalla myös yleiskaava-alueita laajemmin.

Östersundom on myös ainutlaatuinen mahdollisuus rakentaa jopa 100 000 asukkaan kaupunginosa tämän päivän ja huomisenkin osamisella ja teknisillä ratkaisuilla sekä luoda kansainvälisesti kiinnostava näyteikkuna suomalaiselle kaupunkirakentamisen osaamiselle. Tämä mahdollisuus on syytä käyttää kunnianhimoisesti ja kestäviä ratkaisuja tavoitellen. Rakentaminen kestää vuosikymmeniä mahdollistaen kokeilun, tutkimuksen ja tuotekehityksen. Östersundomista voidaan tehdä edelläkävijä sekä kokeilualusta kaupunkirakentamisen ratkaisuille ja tekniselle tuotekehitykselle. Samalla mahdollistetaan uusien innovaatioiden synty ja uusi liiketoiminta. Alan innovatiiviset toimijat tulee houkutella mukaan yhteistyöhön rakentamaan kestävästä kaupunkia, joka ei kuormita ympäristöä.

Alueen nykytilanne

Nykyisin kaava-alue on pääosin maaseutua, joka sijaitsee Helsingin ja Vantaan tiiviin kaupunkirakenteen reunalla. Logistisesti ja liikenteellisesti sijainti on erinomainen, valtakunnallisesti tärkeiden liikennetehtävien, Porvoonväylän ja Kehä III:n äärellä sekä Vuosaaren sataman vieressä. Alue on hyvin saavutettavissa Helsinki-Vantaan lentokentältä. Valtaosa nykyisistä n. 6 400:sta asukkaasta asuu Vantaan Länsimäen kerrostaloalueella. Helsingin alueella asuu n. 2 000 asukasta. Korsnäsissä, Landbossa ja Karhusaareissa on väljästi asemakaavoitettuja pientaloalueita, ja Sipoonrannassa on rakenteilla tiiviimpää merenrantakaupunkia. Alueen pohjoispuolella on Sipoonkorven kansallispuisto ja eteläosassa Natura 2000 -alueet: Mustavuoren lehto ja Östersundomin lintuvedet.

Helsingin alueella Helsingin kaupunki omistaa 61 % maa-alueista (tilanne 14.5.2018). Sipoon ja Vantaan alueilla yksityinen maanomistus on vallitsevaa.

Alueen kaavatilanne

Postiosoite PL 1 00099 HELSINGIN KAUPUNKI kaupunginkanslia@hel.fi	Käyntiosoite Pohjoisesplanadi 11-13 Helsinki 17 http://www.hel.fi/kaupunginkanslia	Puhelin +358 9 310 1641 Faksi +358 9 655 783	Y-tunnus 0201256-6	Tilinro FI0680001200062637 Alv.nro FI02012566
---	---	---	------------------------------	--

Alueen maakuntakaavaa on valmisteltu rinnan yleiskaavan kanssa, ja maakuntavaltuusto hyväksyi kaavan kokouksessaan 12.6.2018 (Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaava, Östersundomin alue). ELY-keskus on 4.7.2018 lähettänyt Helsingin hallinto-oikeudelle valituksen maakuntavaltuuston päätöksestä, ja esittää maakuntakaavasta kumottavaksi Uuden Porvoontien eteläpuolella sijaitsevat valkoiset alueet. Kyseiset alueet vastaavat yleiskaavan selvitysaluetta.

Yleiskaavaehdotus toteuttaa maakuntakaavoituksen tavoitteita. Suunnittelualueella on voimassa useita yleiskaavoja, jotka Östersundomin yhteinen yleiskaava tulee korvaamaan. Suurin osa suunnittelualueesta on asemakaavoittamatonta.

Yleiskaavan toteuttamisen vaikutukset

Kaavan merkittävät myönteiset vaikutukset kohdistuvat ennen kaikkea seutu- ja yhdyskuntarakenteeseen, pääkaupunkiseudun asuntotarjontaan, työllisyyteen ja elinkeinoelämän mahdollisuuksiin. Kaavalla on merkittäviä vaikutuksia myös luontoon, maisemaan ja nykyisten asukkaiden oloihin. Osa näistä vaikutuksista on kielteisiä, mutta osaa pystytään tarkemmassa suunnittelussa lieventämään. Yleiskaavan toteuttamisen vaikutukset on esitetty tarkemmin liitteenä olevassa vaikutusten arviointi -raportissa (liite 3).

Taloudelliset vaikutukset

Yleiskaavaratkaisulla on suorien kuntataloudellisten vaikutusten lisäksi merkittäviä laajempia alue- ja yhteiskuntataloudellisia vaikutuksia Helsingille ja Helsingin seudulle. Östersundomin aikaansaamien aluetaloudellisten vaikutusten on arvioitu olevan pääosin uutta taloudellista toimintaa.

Uuden alueen käyttöönotto ja rakentaminen edellyttävät merkittäviä etupainotteisia investointeja. Yleiskaavasta kunnille kohdistuvien edellytysinvestointien kustannusten on arvioitu olevan nimellisarvoltaan noin 1,8–1,9 miljardia euroa eli noin 250–300 €/k-m². Edellytysinvestointeja ovat esirakentaminen, johtosiirrot, kadut, sillat, liittymät, puistot, varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen tilat sekä teknisen huollon tukikohdat.

Edellytysinvestointien lisäksi on arvioitu kaava-alueella syntyviä muita kustannuksia, jotka riippuvat rakentamislaajuudesta ja -aikataulusta sekä myöhemmistä päätöksistä. Näitä kustannuksia ovat muun muassa liikunnan ja kulttuurin tilat, sosiaali- ja terveydenhuollon tilat sekä merellinen infrastruktuuri. Metro on erotettu alueen toteuttamisen edellytysinvestoinneista. Se käsitellään erillisenä liikennehankkeena osana seudullista järjestelmää. Erillisinvestoinneista on arvioitu aiheutuvan ni-

mellisarvoltaan noin 1,0 miljardin euron kokonaiskustannukset eli noin 150 €/k-m², josta metroinvestoinnin osuus on noin 700 miljoonaa euroa. Alueen toteuttamisen kustannustasoa voidaan pitää kohtuullisena verraten yleiseen kustannustasoon pääkaupunkiseudulla.

Maanarvon noususta kunnille 40 vuoden tarkastelujakson aikana kertyvillä tuloilla (maan myynti- ja vuokratulojen kumulatiivinen nimellisarvo) voidaan kattaa alueen rakentamisen edellytysinvestoinnit ja osa erillisinvestoinneista. Loppuosa erillisinvestoinneista tulee rahoittaa muilla keinoilla, kuten liikennejärjestelmähankkeiden valtionosuuksilla ja virkistyspalveluiden, kuten venesatamien ja liikuntahallien, yksityisellä rahoituksella.

Yleiskaavaehdotuksen kuntataloudellinen kokonaisnettovaikutus ilman metroinvestointia on nykyarvoltaan noin +200–+550 miljoonaa euroa asukasmäärästä riippuen eli keskimäärin noin 3 000–5 500 euroa uutta asukasta kohti. Kuntataloudellisesti, nettonykyarvomenetelmällä laskettaessa, 100 000 asukkaan skenaario on 80 000 asukkaan skenaariota kannattavampi vaihtoehto. 100 000 asukkaan skenaariossa alueen rakentamisen takaisinmaksuaika on noin 40 vuotta metroinvestoinnin kanssa.

Yleiskaava-alueen odotettavissa oleva työpaikkojen vähimmäismäärä on 15 000, joka vastaa Helsingin itäisen suurpiirin työpaikkamäärää (20 työpaikkaa/100 asukasta). Östersundomissa tavoitteena on Itä-Helsinkiä korkeampi työpaikkaomavaraisuus. Kaavan mahdollistama laskennallinen työpaikkamäärä on 25 000–38 000 työpaikkaa.

Vaikutukset Natura-alueisiin

Useiden suunnitteluvaiheiden sekä niihin liittyvien Natura-arviointien (yht. 4 kpl) pohjalta on laadittu kaavaehdotus, joka ei viimeisen Natura-arvioinnin (5.4.2017) perusteella aiheuta merkittävää haittaa Natura-alueiden suojelun perusteena oleville luontotyypeille ja lintulajeille.

Sipoonkorpi

Sipoonkorven Natura-alueeseen kohdistuvat vaikutukset vedetään arvioinnissa yhteen seuraavasti:

”Kaavan toteutuminen, muut Natura-alueen lähialueen kaavat sekä yleensä alueen palveluverkoston kehittäminen lisäävät Natura-alueen kävijämäärää merkittävästi. Tämän seurauksena maaston kulumisen ja eläimistöön kohdistuvat häiriöt lisääntyvät. Tutkimuksien mukaan maaston kulumisen keskittyä pääasiassa olemassa olevaan polkuverkostoon ja taukopaikoille, mutta myös jossain määrin niiden ulkopuolelle. Ulkoilijoiden aiheuttamia haittoja ei voida täysin poistaa, mutta hait-

toja voidaan lieventää ja ohjata liikkumista herkimmiltä alueilta muualle. Erityisesti silikaattikallioiden edustavuuden ja luonnontilan heikkeneminen on mahdollista."

"Vaikutukset ovat useimmille suojeltaville luontotyypeille kielteisiä, mutta kokonaisuutena tarkasteltuna todennäköisesti melko pienialaisia. Natura-alueen ekologinen rakenne ja toiminta eivät muutu merkittävästi ja alueen eheyteen vaikutukset jäävät korkeintaan kohtalaisen kielteiseksi. Yleiskaavaehdotuksella ei arvioida olevan merkittäviä heikentäviä vaikutuksia."

Natura-tietolomakkeen mukaan Sipoonkorven Natura-alueen linnustoon kuuluvat mm. lintudirektiivin liitteen I lajit kehrääjä ja pyy. Linnut eivät kuitenkaan ole Sipoonkorven Natura-alueen suojeluperustana, joten niiden osalta vaikutuksia ei arvioida Natura-arviossa.

Mustavuoren lehto ja Östersundomin lintuvedet

Mustavuoren lehto ja Östersundomin lintuvedet -Natura-alueen osalta arvioinnissa todetaan mm. seuraavaa:

"Kaavan toteutumisesta aiheutuu Natura-alueen linnustoon vain välillisiä, Natura-alueen ulkopuolella tapahtuvista muutoksista aiheutuvia vaikutuksia. Arvioinnissa tarkastelluista 33 lintulajista puolet on sellaisia, joihin kaavan toteutuminen ei käytettävissä olevien tietojen perusteella vaikuta. Muihin lajeihin kohdistuu haitallisia vaikutuksia, mutta merkittäviä haittoja ei arvioida kohdistuvan yhteenkään Natura-alueen suojeluperusteena esitettyyn lintulajiin. Joidenkin lajien kohdalla tämä kuitenkin edellyttää tiukkaa kulunohjausta, luonnonhoitosuunnitelmia ja huolellista linnuston huomioon ottamista myös osayleiskaavoja tai asema-kaavoja laadittaessa."

"Merkittävää haittaa vähäisempiä vaikutuksia kohdistuu mm. pyyhyn, ruisräökkään, kehrääjään ja Natura-alueella harvoin pesivään mehiläishaukkaan. Haitat aiheutuvat kulkuyhteyksien heikentymisestä (pyy) ja Natura-alueen ulkopuolella olevien elinympäristöjen tai ruokailupaikkojen vähenemisestä (mehiläishaukka) sekä ulkoilukäytön lisääntymisen aiheuttamista häiriöistä (pyy, ruisräökkä, kehrääjä). Koko kaava-alueen maankäyttöratkaisulla on kielteisiä vaikutuksia myös uuttukyyhkyn ja nuolihaukan pesintään sekä eräiden muuttoaikoina tavattavien lajien (jouhisorsa, liro, suokukko) esiintymiseen. Helpoiten tunnistettavat haitalliset vaikutukset aiheutuvat lisääntyvästä virkistyskäytöstä, kaupunkimaisen maankäytön mukanaan tuomasta petoeläinten ja varislintujen lisääntyvästä saalistuksesta sekä alueen muuttumisesta maaseutumaisesta kaupunkimaiseksi alueeksi."

"Luontotyypeistä silikaattikallioihin voi kohdistua ulkoilun lisääntymisestä johtuen kallioalueiden kasvillisuuden kulumista. Luontotyyppiin kohdistuvat vaikutukset ovat välillisiä, (asukkaiden) liikkumisesta syntyviä. Ihmisten liikuntatottumuksia on tutkittu, ja niistä voidaan vetää yleistäviä johtopäätöksiä siitä, minkälaisiin ympäristöihin liikkuminen kohdistuu. Todellinen liikkumiskäyttäytyminen tulee ilmi vasta maankäytön toteuduttua."

"Huomioiden yleiskaavassa esitetyt ulkoiluun soveltuvat viheralueet Kasabergetin–Labbakan ympäristössä sekä Västerkullan alueella, liikkumisesta valtaosa on kanavoitavissa Natura-alueen ulkopuolelle tai Natura-alueella olevalle ulkoiluverkostolle. Silikaattikallioihin arvioidaan kohdistuvan korkeintaan kohtalaisia haitallisia vaikutuksia varovaisuusperiaatteen mukaan."

"Lisääntyvä ulkoilu voi lisätä kulumista myös boreaaliset lehdot -luontotyyppillä, mutta vaikutuksien arvioidaan olevan korkeintaan vähäisiä."

"Alueen suojelutavoitteet määrittävät miten merkittävä alue on luontotyyppin tai lajin suotuisan suojelutason tai Natura 2000 -verkoston yhtenäisyyden kannalta." Arvioinnissa todetaan, että toteuttamalla esitetyt lieventämistoimet "vaikutukset luontotyyppisiin eivät ole todennäköisesti merkittäviä eikä luontotyyppien kannalta tarkasteltuna Natura-alueen eheys kärsi. Alueen kosteikot ja niiden rantapelot muodostavat kokonaisuuden, jossa linnut voivat esimerkiksi häiriötilanteissa siirtyä alueelta toiselle. Yleiskaavan tuoma maankäyttö saattaa heikentää kokonaisuuden toimivuutta häirinnän lisääntyessä ja Natura-alueen ulkopuolisten ruokailualueiden vähentyessä."

Lausunnot Natura-arvioinnista

Östersundom-toimikunta pyysi 28.4.2017 Natura-arvioinnista luonnon-suojelulain 65 §:n mukaiset lausunnot Uudenmaan ELY-keskukselta ja niiltä, joiden hallinnassa luonnonsuojelualue on. Lausunnot saatiin ELY-keskukselta, metsähallitukselta ja kolmelta muulta luonnonsuojelualueen haltijalta. ELY-keskus ja metsähallitus päätyvät lausunnoissaan saman sisältöisiin johtopäätöksiin.

Uudenmaan ELY-keskus toteaa, että muutettu yleiskaavaehdotus ei merkittävästi heikennä Sipoonkorven Natura 2000 -alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja, kun esitetyt lieventämistoimenpiteet toteutetaan.

Laaditun Natura-arvioinnin johtopäätöksistä poiketen ELY-keskus katsoo kuitenkin, että vaikutukset ovat Natura-arvioinnissa esitetyistä lieventämistoimista huolimatta merkittävästi heikentäviä Mustavuorenlehto ja Östersundomin lintuvedet Natura 2000 -alueen suojelun perustee-

na oleville seuraaville luonnonarvoille: kehrääjä, pyy, silikaattikalliot ja eheys linnuston kannalta tarkasteltuna. Merkittävät vaikutukset voitaisiin ELY-keskuksen mukaan välttää, jos kaavaehdotukseen tehtäisiin seuraavat muutokset:

- Salmenkallion–Kantarnäsbergetin alueet osoitetaan luonnonsuojelualueena, joka mahdollistaa virkistyskäytön ohjaamiseksi tarvittavien liikkumiskieltojen ja -rajoitusten määräämisen luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräyksillä. Muilta osin selvitysalueen maankäyttö ratkaistaan siten, että alueet osoitetaan rakentamattomina pääosin virkistyskäytön tarpeisiin.
- Ekologista metsäyhteyttä Sipoonkorpeen levennetään ja sen säilyminen turvataan, kunnes mahdollinen korvaava metsäyhteys on kehitetty ja osoitettu toimivaksi.

ELY-keskus esittää Natura-lausunnossa esittämänsä johtopäätökset myös lausunnossaan ja muistutuksessaan yleiskaavaehdotuksesta.

Natura-arvioinnista annetuissa lausunnoissa esitetyt näkökohdat on huomioitu kaavamääräyksissä. Selvitysalueita ei kuitenkaan ole muutettu luonnonsuojelu- ja virkistysalueeksi, koska luonnonsuojelutarpeet ovat ratkaistavissa myös yleiskaavassa esitetyllä tavalla ja koska kaavan valmistelun aikana on käynyt ilmeiseksi, että suojelualan laajenustarpeen määrittely ja suhde mahdollisiin rakentamisalueisiin edellyttävät yleiskaavaa tarkempaa suunnittelua. Sen sijaan selvitysalueen kaavamääräystä on täydennetty, ja selvitysalueelle on lisätty ajoitusmääräys, joka velvoittaa perustamaan tarvittavat luonnonsuojelualueet muun yleiskaava-alueen rakentamisen edistyessä. Ratkaisun tarkemat perustelut on esitetty vuorovaikutusraportissa vastineessa ELY-keskuksen muistutukseen.

Yleiskaavan käsittelyvaiheet vuodesta 2015 eteenpäin

Yleiskaavan valmistelu kevään 2015 nähtävilläolon jälkeen

Natura-alueiden suojelu on saanut yleiskaavan valmistelussa merkittävän roolin, ja suojelukysymysten ratkaiseminen on pitkittänyt yleiskaavan valmistelua useilla vuosilla. Kuitenkin pääosa Natura-alueiden suojeluarvoista arvioitiin turvatuiksi jo vuoden 2014 kaavaehdotuksessa.

Syksyllä 2014 Helsingin kaupunkisuunnittelulautakunta, Sipoon kunnanhallitus ja Vantaan kaupunginhallitus olivat puoltaneet yleiskaavaehdotuksen asettamista nähtäville. Östersundom-toimikunta päätti 9.12.2014 asettaa kaavaehdotuksen nähtäville, ja se oli nähtävillä keväällä 2015.

Kaavan hyväksymisen kannalta merkittävimmäksi asiaksi nousivat kaavan vaikutukset tiettyihin Mustavuoren lehto ja Östersundomin lintuvedet Natura 2000 -alueen suojelun perusteena oleviin lintulajeihin ja luontotyyppiin. Kaavaehdotuksen Natura-arvioinnin ja Uudenmaan ELY-keskuksen lausunnon mukaan yleiskaavaehdotuksella oli luonnonsuojelulaissa tarkoitettuja merkittävästi heikentäviä vaikutuksia lintulajeista kehrääjään, pyyhyn ja ruisräkkään, luontotyypeistä kasvipeitteisiin silikaattikallioihin ja ELY-keskuksen mukaan myös Natura-alueen eheyteen.

Luonnonsuojelulain säännösten mukaan viranomaisen ei saa hyväksyä suunnitelmaa, jos Natura-arviointimenettely osoittaa suunnitelman merkittävästi heikentävän niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon. Lainsäädännön mukaan kaavaehdotuksen hyväksyminen edellyttäisi tällöin valtioneuvoston päätöstä siitä, että kaavaehdotus on toteutettava erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavasta syystä eikä vaihtoehtoista ratkaisua ole.

Kaavaehdotuksen nähtävilläolon jälkeen Östersundom-toimikunta neuvotteli kaavaratkaisusta Uudenmaan liiton, Uudenmaan ELY-keskuksen ja ympäristöministeriön kanssa. Tavoitteeksi muodostui Naturainsäädännön kannalta hyväksyttävän ratkaisun löytäminen niin, ettei kaavaratkaisulle tarvitse hakea poikkeamislupaa valtioneuvostolta ongelmallisiksi arvioitujen kolmen lintulajin ja yhden luontotyypin takia.

Yhtenä mahdollisuutena tutkittiin kehrääjän ja pyyn suojelun toteuttamista laajentamalla Sipoonkorven kansallispuistoa, koska kansallispuistoa ympäröivillä alueilla esiintyy kehrääjiä ja pyitä runsaslukuisemmin kuin Salmenkallion alueella. Tällainen vaihtoehto tulkittiin kuitenkin kompensatiomenettelyksi, jollainen olisi mahdollinen vain siinä tapauksessa, että suunnitelma toteutettaisiin em. valtioneuvoston päätöksellä.

Työtä jatkettiin suunnittelemalla ja arvioimalla erilaisia vaihtoehtoisia metrolinjaus- ja maankäyttöratkaisuja ja keinoja haitallisten luontovaiikutusten lieventämiseen. Samalla kaavaratkaisua kehitettiin edelleen huomioiden myös muut yleiskaavan tavoitteet kuten asuntotuotannon, elinkeinotoiminnan ja kaavan taloudellisen toteuttamiskelpoisuuden tavoitteet. Valmistelua ovat lisäksi ohjanneet kaavaehdotuksesta keväällä 2015 annetut lausunnot ja muistutukset. Uusi kaavaehdotus perustuu ns. suora metrolinjaus -vaihtoehtoon.

Muutettu kaavaehdotus

Östersundom-toimikunnalle esiteltiin 26.6.2017 kaavaehdotus, jota oli muutettu huomattavasti verrattuna keväällä 2015 nähtävillä olleeseen ehdotukseen. Suurimmat muutokset koskivat metrolinjausta, Salmen-

kallion aluetta, Mustavuoren ja Sipoonkorven välistä viheryhteyttä sekä maankäytön tehokkuutta.

Metrolinjaus oli suoristettu niin, ettei se kulje lähellä Natura-alueita sijaitsevan Salmenkallion alueen kautta, ja samalla Salmenkallion metroasema oli poistettu. Salmenkallio ja siihen liittyvät Talosaaren ja Ribbingön alueet merkittiin selvitysalueeksi, jonka maankäyttö ratkaistaan tarkemmassa suunnittelussa.

Helsingin ja Vantaan rajalla Länsisalmen alueella muutettiin kaupunkirakennetta siten, että Mustavuoren ja Sipoonkorven välinen viheryhteys ja Westerkullan kartanoa ympäröivät peltoalueet muodostavat yhdessä laajan viheralueen. Alue liittyy seudulliseen vihersormeen, joka ulottuu Uutelasta ja Vartiokylänlahdelta Mustavuoren kautta Sipoonkorpeen.

Rakentamista tehostettiin varsinkin metroasemien ja pääkatujen varsilla, ja kerrostalovaltaisen rakentamisen osuus on kasvanut. Arvio rakentamisen kokonaismäärästä on säilynyt kuitenkin suurin piirtein ennallaan, mm. koska Salmenkalliosta on poistettu rakentamisalueet.

Maa-ainesten käsittelyalueen kolmesta sijaintivaihtoehdosta kaavaehdotukseen valittiin Hältingbergetin alue, joka sijaitsee Porvoonväylän pohjoispuolella Landbon liittymän tuntumassa. Valinta perustuu ympäristövaikutusten arviointiin (YVA) ja teknistaloudelliseen vertailuun.

Muutettu yleiskaavaehdotus on keväällä 2015 nähtävillä olleeseen ehdotukseen verrattuna taloudellisesti toteuttamiskelpoisempi. Syitä kaavataloudellisen yhtälön paranemiseen ovat maankäytön tehostuminen ja kerrosalan sijoittuminen aiempaa suuremmassa määrin kuntien omistamille maille.

Kaavaehdotukseen tehdyt muutokset olivat olennaisia, joten ehdotus tuli asettaa uudelleen nähtäville.

Kuntien ja ELY-keskuksen lausunnot muutetusta kaavaehdotuksesta

Östersundom-toimikunta päätti 26.6.2017 pyytää Helsingin ja Vantaan kaupunkien, Sipoon kunnan sekä Uudenmaan ELY-keskuksen lausunnot Östersundomin yhteisen yleiskaavan muutetusta kaavaehdotuksesta (26.6.2017). Lausunnot päätettiin pyytää ennen kaavaehdotuksen nähtäville asettamista, jotta kaavaehdotuksen hyväksymisen edellytykset voitaisiin varmistaa ennen kuin kaavaehdotus asetetaan uudelleen nähtäville.

Helsingin kaupunginhallitus lausui Östersundom-toimikunnalle 25.9.2017. Helsingillä ja Sipoolla ei ollut huomautettavaa kaavaehdo-

tuksen sisältöön. Vantaa esitti joitakin tarkistuksia Vantaan aluetta koskeviin kaavamerkintöihin ja määräyksiin.

Uudenmaan ELY-keskus esitti kaavaan muutoksia koskien selvitysalueetta, Mustavuoren ja Sipoonkorven välistä ekologista yhtyettä sekä Porvoonväylälle merkittyä uutta liittymää. ELY-keskus esitti myös joitakin huomioita sekä tarkistuksia ja täydennyksiä kaava-aineistoon koskien uhanalaisia luontotyyppejä, vähittäiskaupan määräyksiä, liikennejärjestelmää, maa-ainesten käsittelyaluetta sekä kaavamääräyksiä yleensä. Lisäksi ELY-keskus totesi, että metrohanke edellyttää YVA-menettelyä.

Lausuntojen perusteella kaavaehdotukseen tehtiin mm. seuraavia muutoksia ja täydennyksiä:

- Westerkullan kartanon peltoalueet osoitettiin merkinnällä MA-maailmaisesta arvokas peltoalue.
- Westerkullan kartanon peltoalueisiin liittyvä alue osoitettiin merkinnällä viheralue.
- Länsisalmen rakentamisalueelle osoitettua katua siirrettiin.
- Kaavamääräyksiä täsmennettiin mm. ekologisen yhteyden kehitettävän osan, vaiheistetun rakentamisalueen sekä vähittäiskaupan osalta.
- Kaavaselistusta täydennettiin mm. selvitysalueen, ekologisen yhteyden kehitettävän osan, vaiheistetun rakentamisalueen sekä maa-ainesten käsittelyalueen osalta.
- Kaavaselistuksen liitteenä olevaa virkistysverkkosuunnitelmaa päivitettiin.
- Vaikutusten arviointiraporttia täydennettiin mm. selvitysalueen, ekologisen yhteyden kehitettävän osan, vaiheistetun rakentamisalueen sekä maa-ainesten käsittelyalueen osalta.

Lisäksi kaavaehdotukseen tehtiin mm. seuraavia muutoksia:

- Purontien virkistysyhteyden linjattiin keskeisemmin.
- Länsisalmen ja Östersundomin rakentamisalueiden välisen virkistysalueen rajoja siirrettiin.
- Metron toteuttamispäätökseen sidottua yleiskaavan toteuttamisen ajoitusmääräystä muutettiin maakuntakaavaehdotukseen perustuen siten, ettei se koske Vantaan Länsimäkeä.

Kaavaehdotuksen asettaminen uudelleen nähtäville

Kuntien ja ELY-keskuksen lausuntojen perusteella muokattu kaavaehdotus esiteltiin Östersundom-toimikunnalle 15.12.2017, ja toimikunta

päätti asettaa kaavaehdotuksen nähtäville ja pyytää siitä tarvittavat lausunnot. Muutettu yleiskaavaehdotus oli nähtävillä 11.1.–9.2.2018.

Kaavaehdotuksesta saatiin nähtävilläoloaikana 75 muistutusta, joihin sisältyi Uudenmaan ELY-keskuksen muistutus. Uudenmaan ELY-keskus esitti kaavaan muutoksia koskien selvitysalueita, Mustavuoren ja Sipoonkorven välistä ekologista yhteyttä sekä Porvoonväylälle merkittyä uutta liittymää. ELY-keskus esitti myös tarkistuksia ja täydennyksiä kaava-aineistoon koskien erityisesti suojeltavaa lajia lahokaviosammal.

Muissa muistutuksissa esille nostettuja aihepiirejä olivat mm. liikenne, luontoarvot ja luonnonsuojelu, kulttuurimaisema sekä selvitysten ja vaikutusten arvioinnin riittävyys. Kaavamerkinnoista kritiikkiä saivat erityisesti selvitysalue, vaiheistettu rakentamisalue sekä alue, jonka ominaispiirteet säilytetään. Esille tuotiin myös maanomistajien vaikea tilanne ja pitkän rakennuskiellon vaikutukset. Selvästi eniten kritiikkiä herätti Landbon nykyisen asuinalueen läheisyyteen sijoitettu maa-ainesten käsittelyalue. Asiasta muistuttivat Östersundom-seura ry sekä lukuisat yksityishenkilöt saman sisältöisillä muistutuksillaan.

Kaavaehdotuksesta saatiin 16 lausuntoa. Uudenmaan maakuntahallitus katsoi, että kaavaehdotus sopeutuu maakuntakaavan kokonaisuuteen ja ottaa asianmukaisesti huomioon maakuntakaavan sisältövaatimukset maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämällä tavalla. Metsähallitus esitti muutoksia Sipoonkorpea, selvitysalueita ja ekologiaa yhteyksiä koskeviin kaavaratkaisuihin. Museovirasto kiinnitti huomiota mm. muinaismuistolain aiheuttamaan tutkimusveloitteeseen ja Porvoon museo kulttuuriympäristöjen arvottamiseen sekä Majvikin ja Granön kaavamerkintöihin ja -määräyksiin.

Porvoon kaupunki nosti esille pääkaupunkiseudun idän suunnan joukkoliikennetarkaisut. HSL katsoi mm., että muutettu yleiskaavaehdotus antaa edellistä ehdotusta paremmat mahdollisuudet raideliikenteeseen tukeutuvan maankäytön muodostumiseen, koska asemia on vähemmän, metron linjaus on suoristettu ja maankäyttöä tiivistetty asemien ympäristössä. HSY kiinnitti huomiota mm. vesihuollon alue- ja tunnelivarauksiin. Etelä-Suomen Energia Oy ja Fingrid Oyj esittivät muutoksia voimalinja- ja maakaapelimerkintöihin.

Helsingin seudun kauppakamari piti tärkeänä, että idän suunnan merkittävä rakentamispotentiaali saadaan viimein käyttöön. Kauppakamari kommentoi mm. kaupan ohjausta ja liikennettä koskevia asioita.

Seuraavat tahot eivät antaneet lausuntoa: Etelä-Suomen aluehallintovirasto (AVI), liikennevirasto, liikenne- ja viestintäministeriö, liikenteen turvallisuusvirasto (Trafi), ympäristöministeriö, Espoon, Hyvinkään, Järvenpään, Kauniaisten ja Keravan kaupungit, Kirkkonummen, Mäntsä-

24.10.2018

Asia/10

län, Nurmijärven, Pornaisten, Tuusulan ja Vihdin kunnat, Helsingin ja Keski-Uudenmaan pelastuslaitokset, Tuusulan seudun vesilaitos, Helen Oy, Helen Sähköverkko Oy, Helsingin Satama Oy sekä Vantaan Energia ja Vantaan Energia Sähköverkot Oy.

Vuorovaikutusraportissa (muutettua yleiskaavaehdotusta koskevat lausunnot ja muistutukset, 19.6.2018, liite 4) on esitetty yhteenvedot kaavaehdotuksesta saaduista muistutuksista ja viranomaisien lausunnoista sekä vastineet niissä esitettyihin asioihin. Esitetyt näkökohdat on otettu huomioon tarkoituksenmukaisilta osin kaavan tavoitteet huomioon ottaen.

Viranomaisneuvottelu

Ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelu pidettiin 19.4.2018. Neuvotteluun osallistivat Östersundom-toimikunnan, ELY-keskuksen, ympäristöministeriön, liikenneviraston, metsähallituksen ja Uudenmaan liiton edustajat sekä Helsingin ja Vantaan kaupunkien asiantuntijoita. Neuvottelussa käytiin läpi ELY-keskuksen muistutuksessa esille nostetut muutostarpeet. Neuvotteluratkaisuun päästiin kaikissa asiakohdissa lukuun ottamatta yleiskaavaan merkittyä selvitysalueita. ELY-keskus katsoo, että Natura-alueen suojelun perusteena olevien luontoarvojen suojelemiseksi luonnonsuojelualueita on laajennettava nimenomaan yleiskaavassa, eikä asiaa voi jättää ratkaistavaksi tarkemmassa suunnittelussa. Luonnonsuojelualueita ei yleiskaavaehdotuksessa ole kuitenkaan laajennettu, koska luonnonsuojelutarpeet ovat ratkaistavissa myös yleiskaavassa esitetyllä tavalla ja koska kaavan valmistelun aikana on käynyt ilmeiseksi, että suojelualueen laajennustarpeen määrittely ja suhde mahdollisiin rakentamisalueisiin edellyttää yleiskaavaa tarkempaa suunnittelua.

Nähtävilläolon jälkeen yleiskaavaan tehdyt muutokset

Muutetun kaavaehdotuksen nähtävilläolon jälkeen on valmisteltu tarkistettu kaavaehdotus. Kaavakarttaan, -merkintöihin ja määräyksiin on tehty muistutusten ja lausuntojen perusteella seuraavat muutokset:

- Porvoonväylän uusi eritasoliittymä on muutettu varaukseksi eritasoliittymälle, ja liittymävarauksen kohdalle on lisätty silta. Liittymävaraukselle on annettu määräys: ”Eritasoliittymän toteuttaminen edellyttää, että liittymä täyttää Euroopan laajuiselle TEN-T -ydinverkolle asetetut palvelutasotavoitteet.”
- Selvitysalueen rajausta on muutettu siten, ettei se sisällä yksityisten maita. Selvitysalueen merkinnän selitys on täsmennetty: ”Selvitysalue, jolla on erityisiä luontoarvoja”, ja sen määräystä on muutettu. Lisäksi selvitysalueelle on annettu ajoitusmääräys: ”Selvitysalueelle on laadittava tarkempi suunnitelma ja perustettava tarvittavat luon-

nonsuojelualueet ennen kuin asukasmäärä kilometrin etäisyydellä selvitysalueesta ylittää 10 000 asukasta.”

- Länsisalmen vaiheistettu rakentamisalue -merkintä on poistettu ja korvattu ajoitusmääräyksellä: ”Länsisalmen asuntoalueen tarkemmassa suunnittelussa ja toteuttamisessa tulee varmistaa metsälajiston liikkumisen kannalta toimivan ekologisen yhteyden säilyminen Sipoonkorven kansallispuiston ja Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen Mustavuoren lehto ja Östersundomin lintuvedet välillä. Yhteyttä ei saa heikentää ennen kuin Länsisalmen alueen länsipuolinen uusi ekologinen yhteys on käytettävissä.”
- Jätevedenpuhdistamon tulotunnelit (2 kpl) ja purkutunneli on lisätty kaavakarttaan
- Länsimäen ja Vaaralan alueelle on lisätty maanalainen 400 kV maakaapeli Länsisalmi–Viikinmäki
- Ulkoilualueelle sijoittuneet asuinrakennusten alueet Puroniityn pohjoisosassa on muutettu ”alueeksi, jonka ominaispiirteet säilytetään”
- Långörenissa ja Skutholmenin länsirannalla on tarkistettu luonnonsuojelualueen rajausta Metsähallituksen hallinnoiman maan mukaiseksi
- Majvikissa on laajennettu vähäisesti kerrostalovaltaista aluetta tarkempaan suunnitteluun perustuen
- Granötä koskevaan merkintään on lisätty: ”Alueelle voidaan vähäisessä määrin sijoittaa pysyvää asutusta olevaan kylärakenteeseen ja vesiliikenteeseen tukeutuen”
- Venesatama-alueelle (Karhusaaressa) on annettu määräys: ”Alueelle voidaan sijoittaa sellaista veneilyä ja saariston asutusta ja virkistyskäyttöä palvelevaa toimintaa, joka voi sijaita asutuksen läheisyydessä”
- Yleisiin määräyksiin on lisätty: Tarkemmassa suunnittelussa on huomioitava: ...erityisesti suojeltavat lajit ja selostuksen liitekartta ”Arvokkaat luontokohteet”
- Arvokkaat luontokohteet -liitekarttaan on lisätty lahojaviosammalhavainnot
- Selostusta, vaikutusten arviointiraporttia, luontovaikutusten arviointiraporttia ja teknistaloudellista selvitystä on päivitetty ja täydennetty.

Lisäksi on tehty seuraavat muutokset:

- Länsisalmissa on laajennettu vähäisesti aluetta, jonka ominaispiirteet säilytetään
- Kaavakartalle on lisätty informatiivisena päällekkäismerkintänä Sipoonkorven kansallispuiston alue
- Kaavakartalle on lisätty kaavaselostuksessa käytettyjä ja kaavan kannalta keskeisiä paikannimiä.

Kaavakarttaan ja -määräyksiin on lisäksi tehty teknisiä ja luettavuutta parantavia muutoksia, jotka eivät vaikuta kaavan sisältöön.

Vuorovaikutus kaavan valmistelun aikana

Eri suunnitteluvaiheissa käyty vuorovaikutus ja saadut mielipiteet, kannanotot, muistutukset ja lausunnot on koottu erillisiin raportteihin suunnitteluvaiheittain.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa ja yleiskaavaluonnosta koskevat mielipiteet ja kannanotot sekä niihin annetut vastineet on koottu 9.2.2012 päivättyyn raporttiin "osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa ja yleiskaavaluonnosta koskevat mielipiteet ja kannanotot sekä niihin annetut vastineet". Östersundom-toimikunta on hyväksynyt vastineet keväällä 2012.

Yleiskaavaehdotuksen valmistelun aikana saapuneet mielipiteet ja niihin annetut vastineet on koottu 27.10.2014 päivättyyn vuorovaikutusraporttiin "vuorovaikutus yleiskaavaehdotuksen valmistelun aikana". Östersundom-toimikunta on hyväksynyt vastineet päättäessään kaavaehdotuksen nähtäville asettamisesta 9.12.2014.

Keväällä 2015 nähtävillä olleesta yleiskaavaehdotuksesta (9.12.2014) saadut muistutukset, lausunnot ja nähtävilläoloajan jälkeen saapuneet kirjeet sekä vastineet näihin on koottu 15.12.2017 päivättyyn vuorovaikutusraporttiin "yleiskaavaehdotusta (9.12.2014) koskevat lausunnot ja muistutukset".

Muutetusta kaavaehdotuksesta annetut lausunnot ja muistutukset sekä vastineet näihin on koottu 19.6.2018 päivättyyn vuorovaikutusraporttiin "muutettua yleiskaavaehdotusta koskevat lausunnot ja muistutukset".

Tarkemmat perustelut

Tarkemmat kaavaratkaisun perustelut ilmenevät liitteenä olevasta kaavaselostuksesta (liite 2). Esityslistan liitteenä olevan aineiston lisäksi yleiskaava-aineistoon kuuluvat seuraavat raportit:

- Östersundomin liikennejärjestelmäselvitys, suora metro, Strafica Oy, 31.3.2017
- Teknistaloudellinen selvitys, 19.6.2018
- Taloudellisten vaikutusten arviointi, Ramboll Finland Oy 8.5.2017
- Kaupan palveluverkon suunnittelu ja vaikutusten arviointi suoran metron vaihtoehdossa, WSP Finland Oy, 30.3.2017
- Ekologisen verkoston tarkastelu, 26.6.2017
- Suora metro -kaavaehdotuksen luontovaikutusten arviointi, Sito Oy & Enviro Oy, 31.3.2017, täydennetty 19.6.2018

- Arvio Östersundomin yhteisen yleiskaavan Suora metro -vaihtoehdon vaikutuksista Mustavuoren lehto ja Östersundomin lintuvedet - Natura-alueeseen (FI0100065) sekä Sipoonkorven Natura-alueeseen (FI0100066), Sito Oy & Ympäristösuunnittelu Enviro Oy, 5.4.2017
- Uudenmaan ELY-keskuksen lausunto Östersundomin yhteisen yleiskaavan Natura-arvioinnista, 27.10.2017

Raportit ovat luettavissa verkossa osoitteessa:

<https://yhteinenostersundom.fi/yleiskaava/tarkistettu-kaavaehdotus/>

Jatkotoimenpiteet

Yleiskaavan hyväksymisestä päättää kuntien yhteinen Östersundom-toimikunta. Hyväksymisen edellytyksenä toimikunnassa on, että Helsingin, Vantaan ja Sipoon kunnanvaltuustot ovat päättäneet saman sisältöisillä päätöksillään puoltaa kaavaehdotuksen hyväksymistä. Menettely on kirjattu kuntien sopimukseen yhteisen yleiskaavan laatimisesta.

Kaavakarttaan on kaupunkiympäristölautakunnan käsittelyn jälkeen tehty tekninen korjaus, joka koskee luonnonsuojelualueen rajausta. Luonnonsuojelualueen rajaus on korjattu metsähallituksen lausunnossa esitetyn mukaiseksi. Alueesta puuttui kaksi pientä metsähallituksen hallinnassa olevaa palaa Karhusaarentien varressa ja Björkuddenin kohdalla, joiden osalta suojelu on säädösvalmistelussa. Korjaus ei vaikuta kaavan sisältöön.

Muilta osin päätösehdotus on kaupunkiympäristölautakunnan esityksen mukainen.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Anna Villeneuve, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Östersundomin yhteisen yleiskaavan tarkistettu kaavaehdotus, päivätty 9.12.2014, muutettu 15.12.2017 ja 19.06.2018
- 2 Östersundomin yhteisen yleiskaavan kaavaselostus 19.6.2018
- 3 Vaikutusten arviointi, 19.6.2018
- 4 Vuorovaikutusraportti, muutettua yleiskaavaehdotusta koskevat lausunnot ja muistutukset, 19.6.2018
- 5 Östersundom-toimikunnan pöytäkirja, 19.6.2018

Oheismateriaali

24.10.2018

Asia/10

- 1 Havainnekuva, 26.6.2017
- 2 Mahdollisuuksien Östersundom -esite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunkiympäristölautakunta
Östersundom-toimikunta

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 08.10.2018 § 643

HEL 2017-013607 T 10 03 02 00

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto puoltaa 9.12.2014 päivätyn ja 15.12.2017 sekä 19.6.2018 muuetun Östersundomin yhteisen yleiskaavan kaavaehdotuksen nro 12320 hyväksymistä. Yhteinen yleiskaava koskee Helsingin osalta Östersundomin suurpiiriä, Vantaan osalta Länsisalmen kaupunginosaa ja osia Länsimäen, Vaaralan ja Ojangon kaupunginosista sekä Sipoon osalta Majvikin aluetta ja Granön saarta.

Käsittely

08.10.2018 Ehdotuksen mukaan äänestyksin

Vastaehdotus:

Paavo Arhinmäki: Päätösesityksen loppuun lisätään uusi kappale:

"Kaupunginhallitus toteaa, että jatkosuunnittelussa arvokkaiden luontokohteiden suojelulle annetaan erityistä painoarvoa ja luontoarvojen turvaaminen arvioidaan kokonaisvaltaisesti ja yhteisvaikutukset huomioiden."

Kannattaja: Veronika Honkasalo

Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Paavo Arhinmäen vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 8

Terhi Koulumies, Pia Pakarinen, Mika Raatikainen, Nasima Razmyar, Wille Rydman, Daniel Sazonov, Tomi Sevander, Jan Vapaavuori

Ei-äännet: 7

Paavo Arhinmäki, Veronika Honkasalo, Otso Kivekäs, Maria Ohisalo, Hannu Oskala, Marcus Rantala, Sanna Vesikansa

Kaupunginhallitus hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 8 - 7.

01.10.2018 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Anna Villeneuve, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 04.09.2018 § 413

HEL 2017-013607 T 10 03 02 00

Hankennumero 0724_1

Eesitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle,

- että kaupunginhallitus puoltaa 9.12.2014 päivätyn ja 15.12.2017 sekä 19.6.2018 muutetun Östersundomin yhteisen yleiskaavan kaa-vaehdotuksen nro 12320 hyväksymistä. Yhteinen yleiskaava koskee Helsingin osalta Östersundomin suurpiiriä, Vantaan osalta Länsisalmen kaupunginosaa ja osia Länsimäen, Vaaralan ja Ojangon kaupunginosista sekä Sipoon osalta Majvikin aluetta ja Granön saarta.

Käsittely

04.09.2018 Ehdotuksen mukaan

Vastaehdotus:

Mai Kivelä: Lautakunta toteaa, että jatkosuunnittelussa arvokkaiden luontokohteiden suojelulle annetaan erityistä painoarvoa ja luontoarvojen turvaaminen arvioidaan kokonaisvaltaisesti ja yhteisvaikutukset huomioiden.

Kannattaja: Silvia Modig

24.10.2018

Asia/10

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lautakunta toteaa, että jatkosuunnittelussa arvokkaiden luontokohteiden suojelulle annetaan erityistä painoarvoa ja luontoarvojen turvaaminen arvioidaan kokonaisvaltaisesti ja yhteisvaikutukset huomioiden.

Jaa-äännet: 7

Sirpa Asko-Seljavaara, Eveliina Heinäluoma, Nuutti Hyttinen, Jape Lovén, Risto Rautava, Laura Rissanen, Mirita Saxberg

Ei-äännet: 2

Mai Kivelä, Silvia Modig

Tyhjä: 4

Kaisa Hernberg, Tuomas Rantanen, Ada Rosa Johanna Saarinen, Mikko Särelä

Kaupunkiympäristölautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 7-2 (4 tyhjää).

28.08.2018 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Ilkka Laine, yksikön päällikkö, puhelin: 310 37055
ilkka.laine(a)hel.fi